

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Datum
25 juni 2020
Kenmerk
PEN/U202000387/
Lbr. 20/041
Telefoon
070 373 8393
Bijlage(n)
1

Onderwerp
Sectorale Routekaart Gemeentelijk Maatschappelijk Vastgoed
vastgesteld

Samenvatting

Door middel van deze brief informeert de VNG u over de vaststelling van de Sectorale Routekaart Gemeentelijk Maatschappelijk Vastgoed. Deze Sectorale Routekaart vloeit rechtstreeks voort uit het Klimaatakkoord, waarin is afgesproken dat 12 sectoren een sectorale routekaart opstellen om het streefdoel van een CO₂-reductie van 49% in 2030 en 95% in 2050 te bereiken. De Sectorale Routekaart Gemeentelijk Maatschappelijk Vastgoed is een startpunt met daarin op hoofdlijnen de aanpak hoe gemeenten in een periode van 30 jaar de ambities uit het Klimaatakkoord kunnen realiseren.

Positief vertrekpunt is dat gemeenten met het huidige investeringsniveau voor vervangende nieuwbouw en renovatie een CO₂-reductie bereiken van 67% in 2050. Uitgangspunt is dat gemeenten daarnaast extra zullen moeten investeren in het energieneutraal maken van de overige gebouwen, die nog niet toe zijn aan vervanging of renovatie. De Sectorale Routekaart gaat hierbij uit van een kosteneffectieve aanpak op natuurlijke momenten.

De Sectorale Routekaart Gemeentelijk Vastgoed bevat een oproep aan gemeenten in de komende tijd voor de verduurzaming van hun vastgoedportefeuille een gemeentelijke routekaart op te stellen. Hoe eerder de gemeente daarmee begint, hoe kosteneffectiever deze opgave vorm kan krijgen, omdat de natuurlijke momenten beter kunnen worden benut. Juist in de huidige periode waarin we afstevenen op een economische crisis kan het doorgaan met verduurzamen een stimulans vormen voor de lokale en regionale economie.

Op basis van de ervaringen in de gemeentelijke praktijk ontstaat meer duidelijkheid over de (extra) benodigde middelen voor de verduurzamingsopgave. Deze informatie is nodig om in te brengen in het proces in de aanloop naar de Tweede Kamerverkiezingen in 2021 en de daaropvolgende kabinetsformatie. Daarnaast is dit van belang om invulling te geven aan de in 2022 voorziene herijking van de sectorale routekaart.

Aan de leden**Datum**

25 juni 2020

Kenmerk

PEN/U202000387/

Lbr. 20/041

Telefoonnummer

070 373 8393

Bijlage(n)

1

Onderwerp

Sectorale Routekaart Gemeentelijk Maatschappelijk Vastgoed
vastgesteld

Geacht college en gemeenteraad,

Door middel van deze brief informeert de VNG u over de vaststelling van de Sectorale Routekaart Gemeentelijk Maatschappelijk Vastgoed. Deze Sectorale Routekaart vloeit rechtstreeks voort uit het Klimaatakkoord. De sectorale routekaart beschrijft volgens welke planning de sector op een kosteneffectieve manier toewerkt naar het streefdoel van een CO₂-reductie van 49% in 2030 en 95% in 2050. Voor de Sectorale Routekaart verwijzen wij u naar de bijlage.

Sectorale Routekaart

Net zoals 11 andere sectoren in het maatschappelijk vastgoed heeft de VNG in de routekaart een sectorale aanpak uitgewerkt om in 2050 een 95% CO₂-reductie te bereiken en voor het aardgasvrij maken van de ruim 36.000 gebouwen die behoren tot maatschappelijk vastgoed van gemeenten. Positief vertrekpunt is dat gemeenten met het huidige investeringsniveau voor vervangende nieuwbouw en renovatie een CO₂-reductie bereiken van 67% in 2050. Uitgangspunt is dat gemeenten daarnaast extra zullen moeten investeren in het energieneutraal maken van de overige gebouwen, die nog niet toe zijn aan vervanging of renovatie. De Sectorale Routekaart gaat hierbij uit van een kosteneffectieve aanpak op natuurlijke momenten.

Aan de slag met de Gemeentelijke Routekaart

Naast de sectorale aanpak bevat de Sectorale Routekaart een stappenplan dat gemeenten kunnen gebruiken bij het opstellen van hun eigen aanpak. Door aan de slag te gaan met hun eigen routekaart kunnen gemeenten een basis leggen voor de verdere uitvoering en de daarbij behorende investeringsbehoefte.

Naast de afspraken in het Klimaatakkoord is het in de huidige periode van belang dat gemeenten doorgaan met de aanpak van het verduurzamen van het maatschappelijk vastgoed. Immers, nu we afstevenen op een economische crisis, kan het maatschappelijk vastgoed een stimulans vormen

voor de lokale en regionale economie. Tegelijkertijd past deze verduurzamingsopgave bij de voorbeeldrol van gemeenten voor inwoners die ook te maken krijgen met de energietransitie.

Het opstellen van een routekaart door de gemeente voor de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed is niet vrijblijvend. Gemeenten hebben zich gecommitteerd aan de doelstellingen van het Klimaatakkoord. De verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed is daar een onderdeel van.

Op basis van de ervaringen in de gemeentelijke praktijk ontstaat meer duidelijkheid over de eventuele (extra) benodigde extra middelen, die bij gemeenten nodig zijn richting de herijking van de Sectorale Routekaart in 2022.

Daarnaast is het in verband met de gemeenteraadsverkiezingen en de daaropvolgende coalitievorming in 2022 belangrijk om voorbereid te zijn met de eigen gemeentelijke aanpak, zodat die in dit proces kan worden ingebracht.

Herijking Sectorale Routekaart in 2022

In 2022 worden de Sectorale Routekaarten herijkt. Een van de functies van de sectorale routekaart is om veel voorkomende knelpunten voor financiering, wetgeving en organisatie te inventariseren en waar dit mogelijk is praktische oplossingsrichtingen aan te dragen. De uitvoering van de eerste fase van de Sectorale Routekaart Gemeenten door gemeenten leidt tot een nadere financiële onderbouwing van de opgave richting het Rijk voor de extra benodigde middelen voor de verduurzamingsopgave. Dit wordt tevens ingebracht in het proces in de aanloop naar de Tweede Kamerverkiezingen in 2021 en de daaropvolgende kabinetsformatie.

Kennisagenda

Om de opgave van de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed zo effectief mogelijk aan te pakken, is het nodig dat binnen de gemeente integraal wordt gewerkt. Het is daarom belangrijk om condities te creëren, waarin een vruchtbare samenwerking wordt bevorderd tussen de verschillende disciplines en organisatieonderdelen, die hier een rol in hebben. Daarmee is de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed binnen de gemeentelijke organisatie in sommige gevallen ook een ontwikkelopgave.

De VNG zal in de komende periode een kennisagenda voor gemeenten opstellen. De inventarisatie van knelpunten en kennisvragen die in de sectorale routekaart is opgenomen vormt de basis voor deze kennisagenda. Bij de uitwerking van deze kennisagenda wil de VNG graag optrekken met de vastgoed- en duurzaamheidsmanagers van gemeenten en gebruik maken van de kennis en ervaring die gemeenten al hebben. Op die manier kunnen aanpakken die succesvol zijn ook door andere gemeenten worden benut. Zo hoeft het wiel niet meerdere keren te worden uitgevonden. Verder trekt de VNG op met kennispartners waaronder de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland en het netwerk Bouwstenen voor Sociaal.

Kennis- en Innovatieplatform Verduurzaming Maatschappelijk Vastgoed

Om de verduurzaming te versnellen heeft het Rijk het Kennis- en Innovatieplatform opgericht. Daarin hebben onder andere TNO, Kenniscentrum Sport, Ruimte OK, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) hun krachten gebundeld om de maatschappelijke sectoren te faciliteren en ondersteunen bij het verduurzamen van hun gebouwen. Speciaal voor gemeenten is er op het platform Energieslag een groep om praktische informatie uit te wisselen: <https://energieslag.rvo.nl>.

Primair, speciaal en voortgezet onderwijs

Het bestuur van de VNG heeft, overeenkomstig het advies van het Expertiseteam Onderwijshuisvesting, op 23 april de Sectorale Routekaart van het Primair en Voortgezet onderwijs onderschreven. Dit betekent onder andere dat via het spoor van het Klimaatakkoord de investeringsbehoefte voor de verduurzaming in samenhang met de noodzakelijke kwaliteitsverbetering van de onderwijsgebouwen door de VNG onder de aandacht van het Rijk worden gebracht. Afgesproken is dat VNG en PO/VO-raad samen optrekken om de extra rijksmiddelen die nodig zijn voor de uitvoering van de routekaart beschikbaar te krijgen en in het wegnemen en oplossen van knelpunten. Op dit moment werken PO/VO-raad en de VNG aan een gezamenlijke handreiking voor de ontwikkeling van een Integraal Huisvestingsplan. Deze zal binnenkort verschijnen.

Aanbieden van de Sectorale Routekaart aan het Uitvoeringsoverleg gebouwde omgeving

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat de sectoren hun routekaarten aanbieden aan het Uitvoeringsoverleg gebouwde omgeving. Naar verwachting zal dit voor de zomer 2020 plaatsvinden. Het uitvoeringsoverleg beziet of de routekaarten uitzicht bieden op het halen van het streefdoel in 2030 of dat er aanvullende afspraken moeten worden gemaakt.

Maatregelen doorbouwen tijdens de coronacrisis

Op 20 mei 2020 heeft de minister van BZK de Tweede Kamer in een brief 'Maatregelen doorbouwen tijdens de coronacrisis' geïnformeerd over onder andere een investeringsimpuls voor de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed van scholen en sportgebouwen. Met een impuls van 50 miljoen in 2020 kan voor 150 tot 250 miljoen aan investeringen worden ondersteund. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de sectorale routekaarten maatschappelijk vastgoed. Op korte termijn zal een subsidieregeling worden opengesteld met als uitgangspunt dat projecten in 2020 starten en in 2021 worden gerealiseerd. De minister refereert in de brief aan het belang om de capaciteit van de bouw op peil te houden en aan afspraken die partijen hebben gemaakt in de gemeenschappelijke verklaring 'Samen doorbouwen aan Nederland'.

Naast de maatregelen 'Doorbouwen tijdens de coronacrisis' heeft de minister van EZK de Tweede Kamer mede namens de ministers van LNV en BZK en de staatssecretaris van I&W op 24 april 2020 geïnformeerd over maatregelen om te voldoen aan het Urgenda-vonnis. Ook in deze brief wordt een relatie gelegd met de economische gevolgen van de coronacrisis. Het maatschappelijk vastgoed wordt concreet genoemd als een van de terreinen waarop de verduurzaming kan worden versneld met behulp van onderdelen van dit pakket. Zodra hierover meer duidelijkheid is ontstaan, ontvangt u hierover nadere informatie.

Tenslotte

De VNG is op zoek naar voorbeelden van aanpak van de verduurzaming van bestaande gebouwen, die passen in de context van de sectorale routekaart. Die voorbeelden kunnen wij in webinars en andere bijeenkomsten delen. Mocht u zelf binnen uw gemeente voorbeelden hebben die voor andere gemeenten interessant zijn dan kunt u contact opnemen met energie@vng.nl.

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large loop followed by a horizontal line.

L. Geluk
Algemeen directeur

Bijlage: Sectorale Routekaart Gemeentelijk Maatschappelijk Vastgoed